

V Olimpiada Historyczna Juniorów

Eliminacje szkolne

Instrukcja dla ucznia

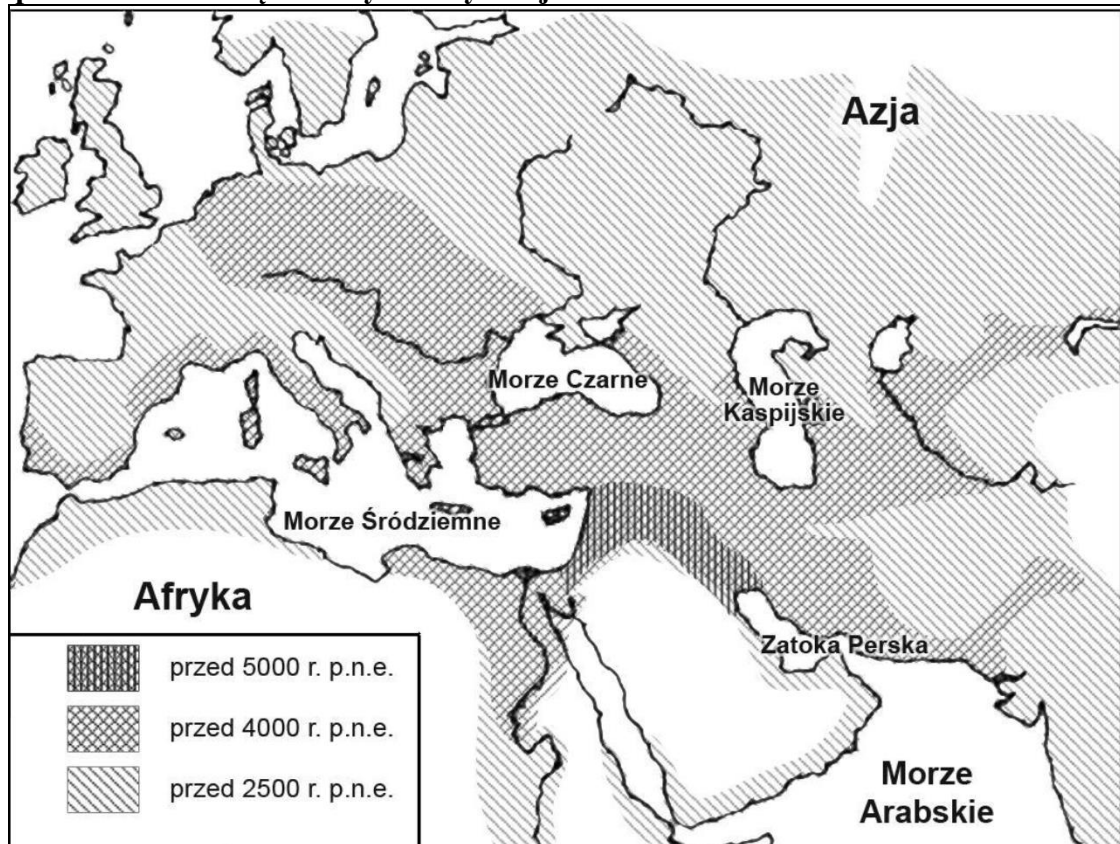
1. Sprawdź, czy test zawiera 22 strony. Ewentualny brak stron, zadań lub inne usterki zgłoś Komisji.
2. Test do którego przystępujesz, zawiera **21 zadań**. Maksymalnie możesz uzyskać **50 punktów** (40 pkt za zadania zamknięte i krótkiej odpowiedzi, 10 pkt za zadanie rozszerzonej wypowiedzi – wypracowanie).
3. Czytaj uważnie treści zadań i wszystkie polecenia.
4. Pisz czytelnie i używaj tylko długopisu lub pióra z czarnym lub niebieskim tuszem/atramentem. Nie stosuj korektora.
5. Staraj się nie popełniać błędów przy zaznaczaniu lub dobieraniu odpowiedzi, jeśli się pomylisz, przekreśl błędną odpowiedź, napisz przy niej: „błąd” i napisz, podkreśl, wskaż lub dobiej prawidłową odpowiedź.
6. Podczas trwania konkursu nie możesz korzystać z pomocy naukowych (z wyjątkiem lupy/szkła powiększającego), urządzeń telekomunikacyjnych oraz z podpowiedzi koleżanek i kolegów – narażasz ich i siebie na dyskwalifikację. Nie wolno Ci również zwracać się z jakimikolwiek wątpliwościami dotyczącymi treści zadań, do członków Komisji.
7. Do eliminacji okręgowych komisja zakwalifikuje maksymalnie pięciu/pięcioro uczniów, którzy uzyskają najwyższe wyniki (jednak nie mniej niż 35 pkt.).
8. Na udzielenie odpowiedzi w teście i napisanie wypracowania masz **90 minut**.

Życzymy Ci powodzenia!

Zadanie 1. (0–2)

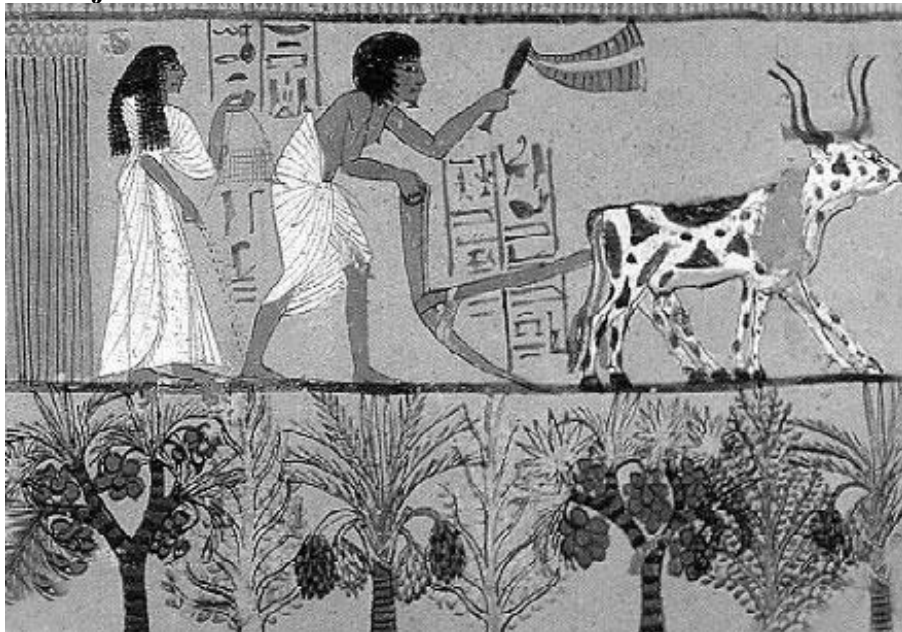
Źródło 1. Mapa konturowa

Rozprzestrzenianie się kultury neolitycznej

Źródło: <https://cke.gov.pl> [dostęp: 15.08.2023 r.]

Źródło 2. Ilustracja

Źródło: <https://pl.pinterest.com/pin/852798879409418418/> [dostęp: 14.10.2023]

Eliminacje szkolne
Olimpiada Historyczna Juniorów 2023-2024

1.1. Na podstawie treści źródła 1. podaj nazwę terytorium, na którym najwcześniej rozpoczęła się rewolucja neolityczna.

.....

1.2. Rozstrzygnij, czy zajęcia ludzi przedstawione w źródle 2. pojawiły się przed czy po rewolucji neolitycznej.

Rozstrzygnięcie

Uzasadnienie

.....

Zadanie 2. (0–4)

Źródło 1. Osiągnięcia kultur starożytnych cywilizacji

A. Tablica

<https://zpe.gov.pl> [dostęp: 14.08.2023]

B. Fotografia

<https://pl.freepik.com/.../35408886.htm>

C. Znaczek pocztowy [fragment]

www.hellenica.d [...]

[w:] <https://cke.gov.pl> [dostęp: 14.08.2023]

D. Fotografia

<https://pl.wikipedia.org> [dostęp: 14.08.2023]

Źródło 2. Mapa konturowa [fragment]

Na podstawie: D. Dalet/d-maps.com, [w:] <https://cke.gov.pl> [dostęp: 12.08.2023]

Zaprezentowanym w źródle 1. osiągnięciom starożytnych cywilizacji przyporządkuj tereny z mapy (źródło 2.), na których znajdowały się te cywilizacje. W każdym wierszu tabeli wybierz właściwą cyfrę.

Źródło 1. A	1	2	3	4
Źródło 1. B	1	2	3	4
Źródło 1. C	1	2	3	4
Źródło 1. D	1	2	3	4

Zadanie 3. (0–2)

Źródło. Tekst źródłowy [fragment]

Postępowanie było takie: Każdy otrzymywał skorupkę i pisał na niej nazwisko człowieka, którego chciał usunąć spośród obywateli. Tabliczkę zanosił na umówione miejsce na agorze, zamknięte wkoło ogrodzeniem. Tam najpierw archonci przeliczali ilość skorupek. Bo jeżeli głosujących było mniej niż sześć tysięcy, wynik [...] był nieważny. Następnie odkładano tabliczki z poszczególnymi imionami osobno i tego, kto był wymieniony największą ilością głosów, ogłaszano jako usuniętego na dziesięć lat, z zachowaniem prawa własności.

Źródło: Plutarch, Żywoty sławnych mężów, Wrocław 1977, s. 19.

3.1. Podaj nazwę praktyki politycznej opisanej w źródle.

.....

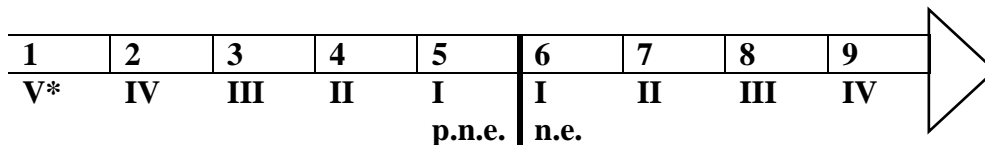
3.2. Na podstawie treści źródła podaj nazwę polis, w której była stosowana opisana praktyka polityczna.

.....

Eliminacje szkolne
Olimpiada Historyczna Juniorów 2023-2024

Zadanie 4. (0–2)

Źródło. Taśma chronologiczna

* cyfry rzymskie oznaczają wiek

Oceń, czy poniższe zdania są prawdziwe czy fałszywe. Wybierz P, jeśli zdanie jest prawdziwe lub F – jeśli jest fałszywe.

Rzym stał się cesarstwem w okresie oznaczonym na taśmie cyfrą 4	P	F
Chrześcijaństwo narodziło się w okresie, gdy Rzym był republiką.	P	F

Zadanie 5. (0–4)

Źródło. Mapa

Źródło: zpe.gov.pl [dostęp: 23.09.2023]

Eliminacje szkolne
Olimpiada Historyczna Juniorów 2023-2024

Podaj dwie przyczyny i dwa skutki wypraw, które zostały przedstawione na mapie.

Przyczyny:

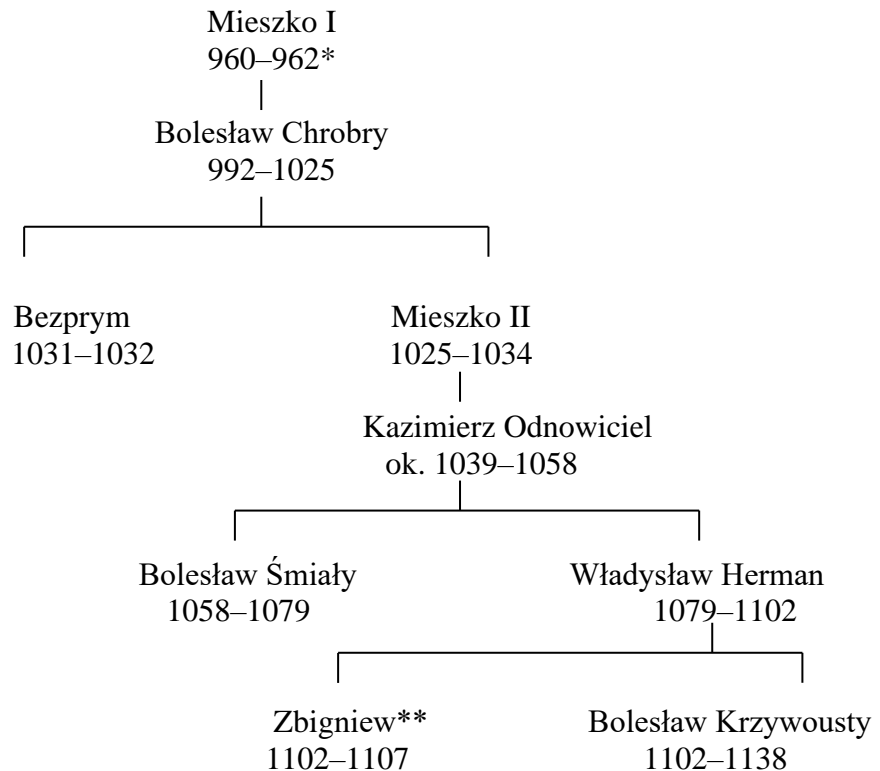
-
-

Skutki:

-
-

Zadanie 6. (0–2)

Źródło 1. Tablica genealogiczna [fragment]

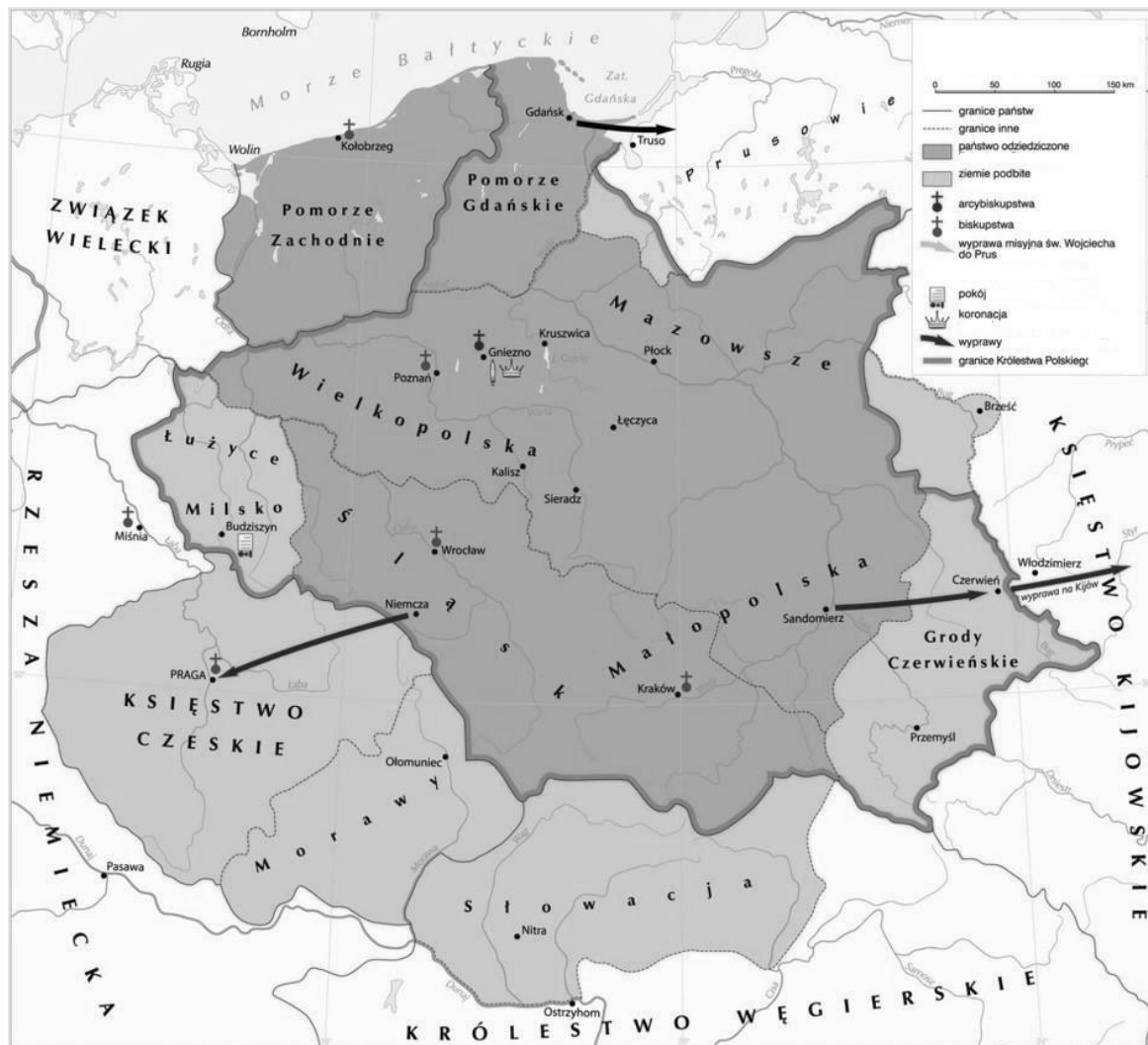

Na podstawie: J. Wyrozumski, *Historia Polski do roku 1505*, Warszawa 1989

* lata panowania władcy w Polsce

** współrządy

Źródło 2. Mapa

Źródło: <https://zpe.gov.pl> [dostęp: 23.09.2023]

Źródło 3. Tekst źródłowy [fragment]

Tekst 1. Kronika polska Galla zwanego Anonimem

Zbigniew przysłał do swego brata [księcia] Bolesława poselstwo z pokorną prośbą, ażeby jemu [...] udzielił jakiejś części ojcowego dziedzictwa [...]. Usłyszawszy [...] tak unizoną prośbę brata, Bolesław puścił w niepamięć i wybaczył popełniane krzywoprzysięstwa [...] i przyzwał Zbigniewa z powrotem do Polski [...]. Zbigniew [...] przybył do Bolesława nie w pokornej, lecz wyzywającej postawie [...] lecz jak pan udzielny.

Źródło: Gall Anonim, *Kronika Polska*, tłum. R. Grodecki, Wrocław 2003, s. 155–157.

6.1. Rozstrzygnij, czy mapa (źródło 2) przedstawia rozwój państwa polskiego w okresie panowania Bolesława, o którym mowa w tekście źródłowym (źródło 3.), czy za czasów panowania innego władcy z rodu Piastów. Odpowiedź uzasadnij, odwołując się do obu źródeł.

Rozstrzygnięcie

Eliminacje szkolne
Olimpiada Historyczna Juniorów 2023-2024

Uzasadnienie

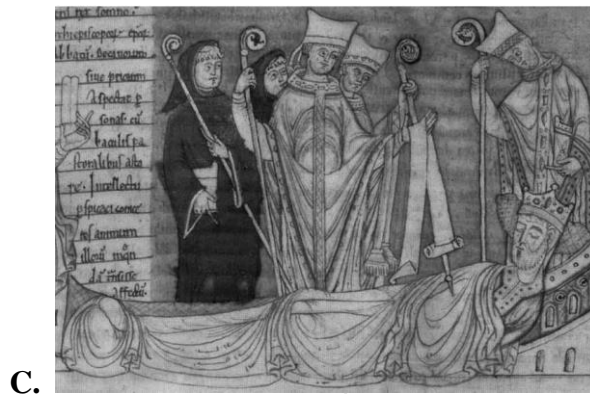
.....

6.2. Dokończ zdanie – uzupełnij lukę podając stopień pokrewieństwa.

Bolesław opisany w źródle 3. był dla Mieszka II

Zadanie 7. (0–3)

Źródło. Fotografie miniatur z XII wieku

Źródło: <https://zpe.gov.pl> [dostęp: 23.09.2023]

Podaj nazwy stanów średniowiecznych przedstawionych na ilustracjach.

- A.
- B.
- C.

Zadanie 8. (0–1)

Źródło. Wydarzenia

- A. Podpisanie I pokoju toruńskiego.
- B. Bitwa pod Płowcami
- C. Zawarcie pokoju w Kaliszu.
- D. Nadanie ziemi chełmińskiej.

Spośród wydarzeń podanych w źródle oznaczonych literami A–D wybierz to, które jest chronologicznie najwcześniejsze i to, które jest chronologicznie najpóźniejsze. W każdym wierszu tabeli zaznacz właściwą literę.

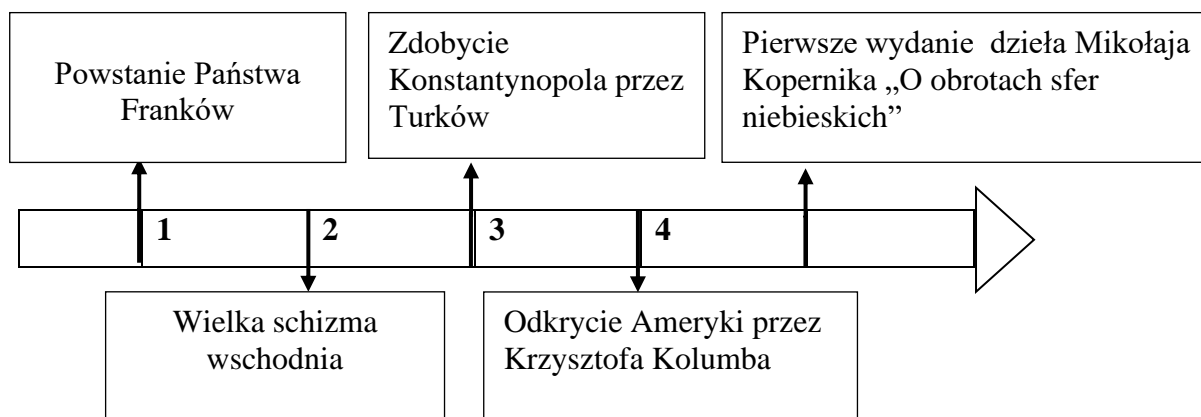
Wydarzenia najwcześniejsze	A	B	C	D
Wydarzenia najpóźniejsze	A	B	C	D

Zadanie 9. (0–1)

Źródło. Tekst źródłowy [fragment]

Indianie, odkryci przez chrześcijan, nie mogą być w żadnym wypadku pozbawieni swojej wolności ani posiadania swojej własności, nawet wtedy, gdy pozostają poza wiarą w Jezusa Chrystusa. I mogą, i powinni, i legalnie, i w sposób nieskrępowany cieszyć się swoją wolnością i tym, co posiadają. Wspomniani Indianie i inni ludzie powinni być nawracani na wiarę Jezusa Chrystusa przez głoszenie słowa Bożego oraz przykładem dobrego i świętego życia.

Źródło: Encyklika *Sublimus Dei* papieża Pawła III, [w:] <https://pl.soc.religia.narkive.com>
[dostęp: 23.09.2023]

Dokończ poniższe zdanie – wybierz właściwą odpowiedź spośród podanych.

Tekst mógł powstać najwcześniej w okresie oznaczonym na taśmie chronologicznej numerem

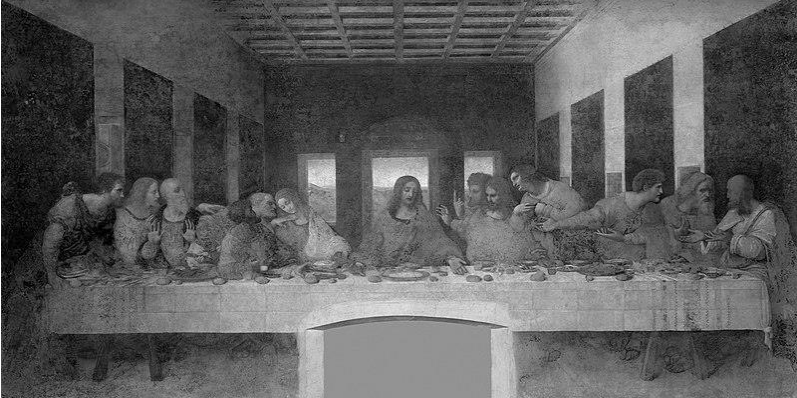

- A. 1.
- B. 2.
- C. 3.
- D. 4.

Eliminacje szkolne
Olimpiada Historyczna Juniorów 2023-2024

Zadanie 10. (0–3)

Uzupełnij tabelę przyporządkowując wymienionych autorów do ich dzieł. Obok danego dzieła wpisz właściwą cyfrę.

1. Erazm z Rotterdamu 2. Leonardo da Vinci 3. Michał Anioł 4. Rafael Santi

Dzieło	Autor
 <p style="text-align: center;">Źródło: https://pl.wikipedia.org [dostęp: 29.09.2023]</p>	
 <p style="text-align: center;">Źródło: https://zpe.gov.pl [dostęp: 29.09.2023]</p>	
 <p style="text-align: right;">Źródło: https://zpe.gov.pl</p>	

Zadanie 11. (0–2)

Źródło. Mapa

Źródło: <http://wlpzpolne.pl> [dostęp: 29.09.2023]

Oceń, czy poniższe zdania są prawdziwe czy fałszywe. Wybierz P, jeśli zdanie jest prawdziwe lub F, jeśli jest fałszywe.

W trakcie konfliktu przedstawionego na mapie na czele powstania przeciwko najeźdźcom stanął Stefan Czarniecki.	P	F
Konflikt przedstawiony na mapie zakończony został pokojem podpisanym w Warszawie.	P	F

Zadanie 12. (0–1)

Źródło 1.

Ponieważ nie ma na ziemi nikogo większego od suwerennych książąt i ponieważ są oni przezeń ustanowieni jako Jego namiestnicy innym ludziom, kto znieważa swego suwerennego księcia, znieważa Boga [...].

Źródło: <https://encyklopedia.pwn.pl> [dostęp: 30.09.2023]

Źródło 2.

Dalej postanawiamy, że mieszczanom i plebejuszom nie wolno dóbr ziemskich kupować, dzierżawić lub posiadać.

Źródło: *Wiek [...] w źródłach. Wybór tekstów źródłowych z propozycjami metodycznymi dla nauczycieli historii, studentów i uczniów*, oprac. M. Sobańska-Bondarku, S.B. Lenard, Warszawa 2003, s. 195.

Źródło 3.

W każdym państwie istnieją trzy rodzaje władzy: władza prawodawcza, władza wykonawcza, [...] oraz władza sądownicza [...]. Nie masz również wolności, skoro władza sądownicza nie jest oddzielną od władzy prawodawczej i wykonawczej.

Źródło: <https://wolnelektury.pl> [dostęp: 30.09.2023]

Dokończ zdanie i uzasadnij swój wybór, odwołując się do treści źródła.

Pogląd charakterystyczny dla epoki oświecenia został przywołany w źródle

Uzasadnienie:

.....

Zadanie 13. (0–4)

Źródło. Fotografia alegorii

Źródło: <https://histmag.org> [dostęp: 30.09.2023]

Eliminacje szkolne
Olimpiada Historyczna Juniorów 2023-2024

13.1. Podaj dwie przyczyny wewnętrzne i jedną zewnętrzną wydarzenia, do którego nawiązuje zaprezentowana w źródle alegoria.

wewnętrzna 1:

.....

wewnętrzna 2:

.....

zewnętrzna

.....

13.2. Dokończ poniższe zdanie.

W trakcie wydarzenia, do którego nawiązuje zaprezentowana w źródle alegoria władcą

Rzeczypospolitej był

Zadanie 14. (0–1)

Źródło. Tekst źródłowy [fragment]

Aprobuję oświadczenie domagające się w Konstytucji poprawki, która zakazałaby niewolnictwa w całym państwie. Poprawka do Konstytucji stała się stosownym i koniecznym zwieńczeniem ostatecznego zwycięstwa sprawy Unii. Ważność jej uznają dziś i podpisują się pod nią wszyscy, z Północy i z Południa, którzy stanęli bez zastrzeżeń po stronie Unii. W imię Wolności i zarazem Jedności dołożmy teraz starania, aby poprawce nadać formę prawną i skuteczność praktyczną

Źródło: <https://cke.gov.pl> [dostęp: 1.10.2023]

Rozstrzygnij, czy przywołany w źródle fragment jest fragmentem przemówienia Thomasa Jeffersona z 1776 roku czy Abrahama Lincolna z 1864 roku. Odpowiedź uzasadnij, odwołując się do treści źródła.

Rozstrzygnięcie

Uzasadnienie

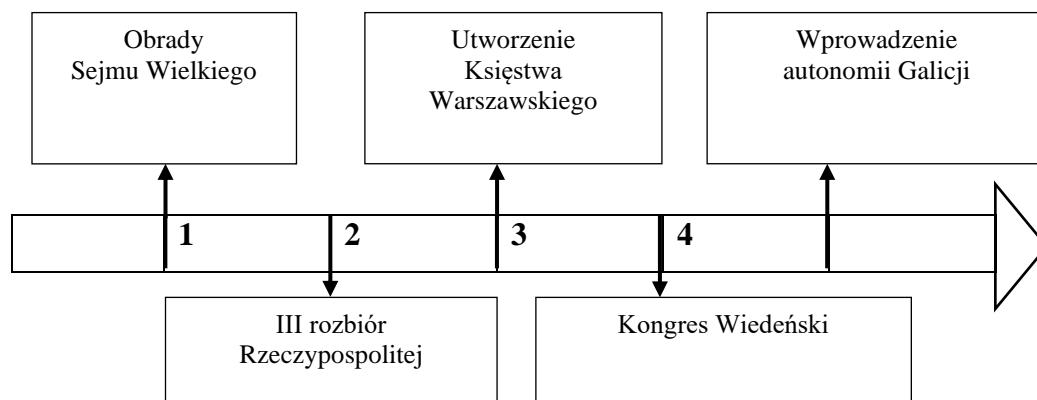
.....

.....

Eliminacje szkolne
Olimpiada Historyczna Juniorów 2023-2024

Zadanie 15. (0–1)

Źródło 1. Taśma chronologiczna.

Źródło 2. Mapa

Źródło: <http://włączpolske.pl> [dostęp: 30.09.2023]

Dokończ zdanie – uzupełnij lukę i uzasadnij odpowiedź.

Powstanie narodowe, do którego nawiązuje treść mapy (źródło 2) miało miejsce w okresie oznaczonym na taśmie chronologicznej numerem

Uzasadnienie

.....

Zadanie 16. (0–1)

Spośród wydarzeń oznaczonych literami A–D wybierz to, które jest chronologicznie najwcześniejsze i to, które jest chronologicznie najpóźniejsze. W każdym wierszu tabeli zaznacz właściwą literę.

- A. Zjednoczenie Niemiec.
- B. Zjednoczenie Włoch.
- C. Wybuch wojny secesyjnej w USA.
- D. Wybuch Wiosny Ludów w Europie.

Wydarzenia najwcześniejsze	A	B	C	D
Wydarzenia najpóźniejsze	A	B	C	D

Zadanie 17. (0–1)

Źródło. Fotografia ilustracji

Źródło: <https://info.elesa-ganter.pl> [dostęp: 30.09.2023]

Podaj jedno zastosowanie wynalazku zaprezentowanego w źródle.

.....

Eliminacje szkolne
Olimpiada Historyczna Juniorów 2023-2024

Zadanie 18. (0–2)

Polacy powołani do armii państw zaborczych w latach 1914-1918*

Lata	Zmobilizowani ogółem (w tysiącach)	Zmobilizowani pochodzący z zaborów (w tysiącach)		
		austriackiego	pruskiego	rosyjskiego
1914	1974	702	427	845
1915	635	285	133	217
1916	361	169	99	93
1917	263	154	73	36
1918	143	91	47	5

Źródło: <https://cke.gov.pl> [dostęp: 30.09.2023]

* Dane dotyczą obszaru Polski z 1923 r.

Oceń, czy poniższe zdania są prawdziwe czy fałszywe. Wybierz P, jeśli zdanie jest prawdziwe lub F, jeśli jest fałszywe.

W podanym w tabeli okresie najwięcej Polaków zostało powołanych do wojsk zaboru austriackiego.	P	F
Do liczby wcielonych zalicza się żołnierzy Błękitnej Armii Józefa Hallera.	P	F

Zadanie 19. (0–1)

Źródło. Fotografia monety

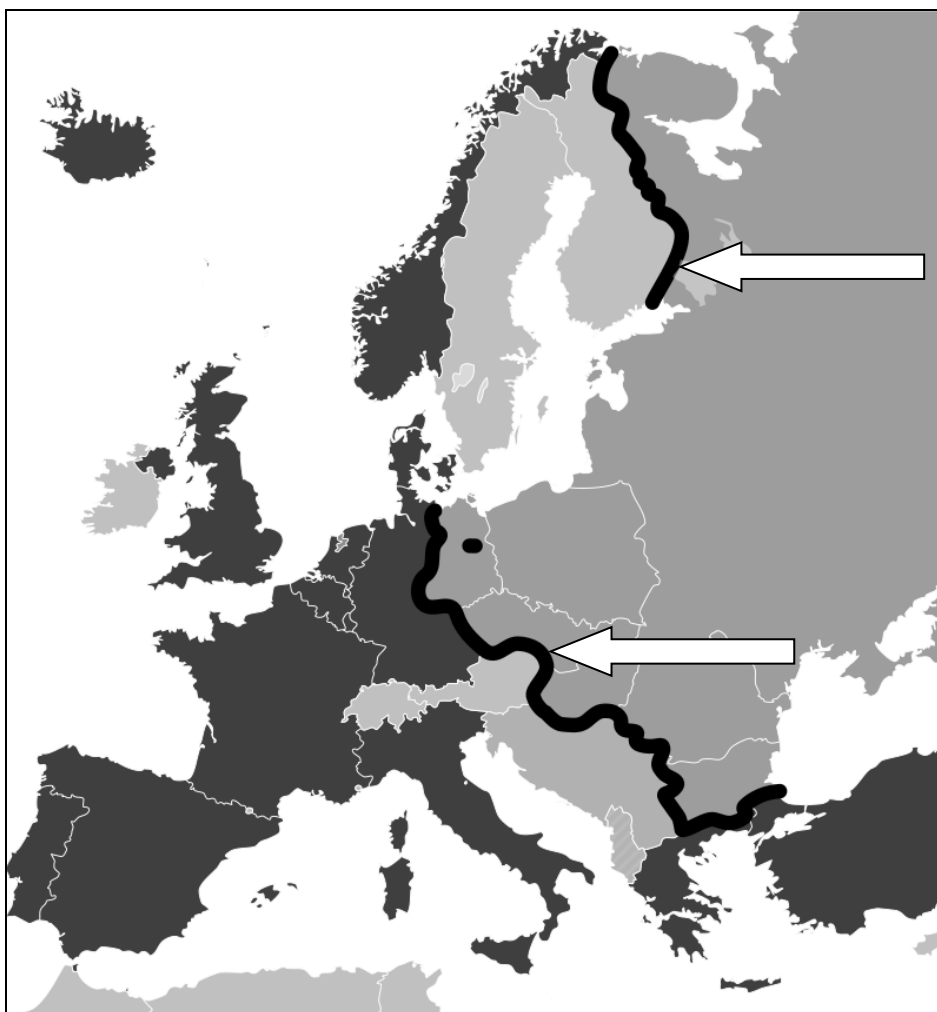
Źródło: https://pl.wikipedia.org/wiki/Złotówki_II_Rzeczypospolitej [dostęp: 30.09.2023]

Wyjaśnij, co skłoniło władze II Rzeczypospolitej do wprowadzenia waluty przedstawionej w źródle.

.....

Zadanie 20. (0–2)

Źródło. Mapa

Źródło: <https://www.wikiwand.com/pl/> [dostęp: 30.09.2023]

20.1. Dokończ zdanie – uzupełnij lukę podając nazwę.

Gruba linia na mapie (wskazana strzałkami) była umownie nazywana

.....

20.2. Podaj nazwę stosowaną na określenie konfliktu ideologiczno-politycznego w Europie i na świecie po II woj. nie światowej.

.....

Eliminacje szkolne
Olimpiada Historyczna Juniorów 2023-2024

BRUDNOPIS